

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ ХІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE XI INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE “A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES”**

м. Харків, 26–27 жовтня 2023 р.

Харків
2023

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С.В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В.О. – д-р філос. наук, професор

Бабенко А.О. – канд. техн. наук, доцент

Вельш Вольфганг – габілітований доктор філософії, професор

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О.А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С.О. – канд. техн. наук, доцент

Каграманян А.О. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Коростельов Є.М. – канд. техн. наук, доцент

Кравець А. М. – канд. техн. наук, доцент

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Лисечко В.П. – канд. техн. наук, доцент

Лях В.В. – д-р філос. наук, професор

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Соломніков І.В. – канд. екон. наук, доцент

Семенцова О.В. – канд. екон. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 6 від 11.12.2023 р.)

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. 26-27 жовтня 2023р. Відп. за випуск В.О. Даніл'ян. — Харків : Мачулін, 2023. — 242 с..

ISBN 978-617-8195-79-3

УДК 740+656+338

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-8195-79-3

© Авторський колектив, 2023

© Мачулін, худ. оформлення, 2023

ЧЕРНИШОВ В.В., к. філос. н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна

МІФОТВОРЧІСТЬ ЯК СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТВОРЧІСТЬ ОСОБИСТОСТІ: СПРОБА ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ

У кризові часи у суспільстві особливо зростає запит на пояснення того, що відбувається, у зв'язку з цим поруч із раціональними поясненнями виникають пояснення, скеровані радше на сферу емоційного інтелекту, які, у першому наближенні, ми і називаємо *міфологічними поясненнями* або просто *міфами*. Але як виникає міф, та й чим є він насправді є? У чому його привабливість та сила, яка має майже чарівну силу?

Дослідженням міфів та міфології займалося і продовжують займатися чимало дослідників. Принагідно назвемо лише деяких з тих, праці яких безпосередньо підвели ґрунт для цієї невеличкої розвідки – це Р. Барт, Р. Еллууд, Р. Бакстон, А. Гамза, М. Еліаде, С. Жижек, Т. Гобс, Р. Гойсс, Дж. Кемпбелл, С. Кіртчлі, О. Лосев, К. Г. Юнг та ін.

Висхідним положенням нашої розвідки є визначення міфології, подане Р. Бартом, який говорить про те, що «міф є системою комунікації». Утім, при всій правдивості такого визначення, воно не може не здатися надто загальним – таким, що ставить міф у один ряд із іншими «системами комунікації», але не дає достеменного розуміння щодо його генезису, природи й побутування.

Більше того, у контексті цього дослідження, нас цікавить не стільки міф узагалі, як міфотворчість, що постає у політичній площині й зазвичай використовується саме як один з інструментів влади, яку, як зауважує Р. Гойсс «можна використовувати непрямо для формування думок, ставлень та бажань, а отже для вироблення того, що виглядає як «згода», і у цій формі, багато хто бажає сказати, що це не так вже й легко помітити». С. Кіртчлі зауважує, що сучасний пост-секулярний світ торує свій шлях між двома альтернативними, але однаково неприйнятними для нього позиціями – правовірним атеїзмом та теїзмом. Такий стан речей заохочує пошук засобів та можливостей створення нової міфології, що підвела би ґрунт під нову ідеологію, котра дозволить подолати ту ціннісну кризу ідентичностей, яку зараз переживають люди у всьому світі.

У той же час, здається важливим відрізнити (так би мовити, чисту) політику від «різних типів культуралізму, етніцизму (так само як від їх технократичних доповнень адміністрування та менеджменту)», щоб виключити «виключити усі містифікаційні завіси накладені на реальну політичну боротьбу (...)», а також іншої сторони цього – «парадоксального «поєднання» неоімперських «універсальних цінностей» (нібито «демократичних») і різних

форм «місцевих» націоналізмів, які часто наполягають на «гідності» самих расистських міфологізацій та містифікацій тих самих питань».

У ХХ ст., роботи М. Еліаде, Дж. Кемпбелла і К. Г. Юнга «стимулювали уявлення про те, що прояснення закодованих символічних значень античної міфології могло б зцілити глибокі рани середини століття як у індивідуальних, так і у колективних душах. Більше того, слова, що передаються з минулого резонують з антимодерним контрапунктом щодо століть запаморочливого преклоніння перед «прогресом», із жахливим тіньовим боком останнього – війнами, спустошеннями та руйнівною ідеологією».

За словами Р. Елльвуда, «Дослідження міфології у ХІХ і ХХ ст. протікало в глибокій напрузі між навантаженим смислом дослідженням міфу – романтичним за його засновками й базованому на погляді, що міф є голосом споконвічного органічного суспільства – та певного роду просвітницькою перспективою більше схильною сміятися над його абсурдностями та, щоб у кращому випадку, зробити його предметом філологічних досліджень або досліджень у царині історії релігії. Вікторіанці, на кшталт Макса Мюллера, або піонери антропології Едвард Тайлор чи сер Джеймс Фрезер спадають на думку як представники останнього табору. Вони бачили у міфі хіба трохи більше ніж хворобу мови, підготовчу науку або магію, що передує релігії, так само як релігія передує науці».

Значний внесок у дослідження міфу та міфотворчості було зроблено також О. Лосєвим. Він наполягає на тому, що міф – «це не вигадка, але – найбільш яскрава й найсправжнісінька дійсність. Це – найнеобхідніша категорія думки та життя, яка є надзвичайно далекою від будь-якої випадковості чи свавілля».

Міф використовує практично всі засоби мовної образності, але тлумачить їх виключно літерально, об'єктивуючи міфологічну реальність: «Таким чином, те, що входить в алегорію, метафору, і у символ у якості феноменально даного живопису, у міфі трактується як існуюче у літеральному сенсі слова або як така, що зовсім не залежить від людського суб'єкту, істотність, яка є об'єктивно даною». «Тепер ми можемо сказати, що *міф є дана у словах дивовижна особистісна історія*», а також він «є розгорнуте магічне ім'я».

Здійснюючи типологізацію міфології, Лосєв наголошує на трьох типах міфології, а саме: *відносній, реальній і абсолютній*. Більшість приватних міфологій є відносними – вони можуть бути реальними або фантастичним, можуть конфліктувати між собою, тощо. Утім, міфології, що є реальними у певний (хоча й недосконалий спосіб) корелюють зі світом буття. Абсолютна ж міфологія співпадає з одного боку з буттям, тоді як з іншого – з мисленням, забезпечуючи їх єдність.

У такий спосіб, можна стверджувати, що міфотворчість є суспільно-політичною творчістю особистості, скерованою на перетворення дійсності у майже магічний спосіб – через найменування речей (реальних або уявних).

У той же час, потрібно сказати, що якщо міфотворчість лишається заблокованою на нижчих рівнях і не виходить на рівень абсолютної міфології, то вона ризикує обернутися реальністю обмеженої кількості людей, які її поділяють, або навіть власністю однієї єдиної людини – її автора.

ШЕПЕЛЕНКО Т.В., к.н.зф.в. і с., доцент

*Український державний університет залізничного транспорту
м. Харків. Україна*

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ГУМАНІТАРНИХ І ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Фізична культура і спорт – важливі засоби виховання індивідуума. Виховання особистості дуже довгий і складний процес, який починається з раннього дитинства. Метою виховання повинно бути формування гармонійно і всебічно розвинутої людини, підготовленої до ініціативної, соціальної і професійної діяльності у сучасному суспільстві, особистості, яка здатна сприймати і примножувати його цінності. Фізичній культурі і спорту надається велике соціально-політичне значення.

Згідно з навчальними програмами завдання вивчення гуманітарних дисциплін полягає у формуванні у студентів загальнокультурних і професійних компетенцій.

Для формування професійної компетентності майбутніх спеціалістів необхідно впроваджувати інтегрований підхід у навчанні через застосування міждисциплінарних зв'язків. Важливою складовою міждисциплінарної інтеграції є встановлення міжпредметних зв'язків у дисциплінах, яка передбачає об'єднання знання, переконання і практичної дії на всіх етапах підготовки фахівця, синтез усіх форм занять відносно кожної конкретної мети освіти у закладі вищої освіти [1, с. 26].

В основі міждисциплінарної інтеграції полягає принцип міжпредметних зв'язків, який виконує освітню, розвиваючу та виховну функції. Даний принцип сприяє формуванню системності знань, розвитку самостійного мислення, пізнавальної активності здобувачів вищої освіти, а також формує в них світоглядні переконання.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	5
АБАШНІК В.О. Григорій Сковорода у творчості Фелікса Гаазе (1882–1965)	5
АБАШНІК У.В. «Будинок привидів» (1942): особливості швейцарської комедії жахів	9
БЕРЕЗНИЙ В.М., ЄРМОЛЕНКО О.А., ЛИСЬОНКОВА Н.М. Трансформація освіти в епоху нейромереж	12
БЛИЗНЮК Л.М. Психофізіологічні основи мови і мислення	14
БЛИЗНЮК Л.М., МИХАЙЛОВА Є. Неогумбольдтіанство у визначенні мовної картини світу	16
БОЙЧЕНКО М.І. Цінності використання ші та вартості люської комунікації	18
ВАРЛАМОВА А.В., НЕШКО С.І. Переклад як засіб комунікації	21
ГАЙДЕМАНН Дітмар Герман Моральний скептицизм та етичний релятивізм	22
ДАНІЛ'ЯН В.О. Теорія регіональних розбіжностей Стейна Роккана	30
ДАНІЛ'ЯН В.О., РЯБЧЕНКО С.Р., БАБЕНКО К.А. Соціально-психологічні чинники формування здорового способу життя здобувачів вищої освіти	32
ДАРАГАН А., НАЗАРЕНКО І.Л. Особливості перекладу економічних текстів	34
ДОВЖЕНКО С.С., СВЕТОШ В.Ю. Особливості фізичної активності у зрілому віці у відповідності з європейськими стандартами	35
ДОНЕЦЬ С.М., ТАРУТА А. Переклад українських суспільно-політичних реалій англійською мовою	37
ЗАГРІЙЧУК І. Д. Комунікація та толерантність в умовах сучасної пограничної ситуації	39
ЗРОДНІКОВА К.В., УМРИХІНА К.О. Людина та інформаційно-комунікативні технології: виклик сучасності	43
ЗРОДНІКОВА К.В., МИНИННИК Д.В. Вплив культурної глобалізації на суспільство	44
КІМ К.В., КОВАЛЬОВА О.В., ШАПАТІНА О.О. Комунікації учасників освітнього процесу	45
КОДАЛЛЕ Клаус-Міхаель Дух прощення	47
КОЛЕСНИК К.Е. Образ кайзера Вільгельма в творчості німецького медальєра Карла Гьотца	53
КОЛЕСНИК К.Е., ІХНЕНКО С.О. Англо-ірландська книжкова мініатюра у ранньому Середньовіччі	60
КОММЕДАЛ О. Теорія гендеру та гендерної ідентичності С. М. Ольсен	67

ЛАПЕНКО Р., НАЗАРЕНКО І.Л. Формування іншомовної компетентності студентів у говорінні: основні типи вправ	68
ЛУЧКО О.Р., ДОВЖЕНКО С.С. Шляхи підвищення ефективності фізичного виховання молоді в умовах дистанційного навчання	70
ЛУЧКО О.Р., КРИКУНОВА Д. Професійно-прикладна фізична підготовка залізничника у сучасній системі вищої освіти	72
ЛЯХ В.В. Чи можлива альтернатива глобалізації?	75
МОСКВІН Я. В. Консерватизм: актуальні та вічні питання	77
НАЗАРЕНКО І.Л. Використання методики CLIL у викладанні економіки англійською мовою студентам-філологам УкрДУЗТу	79
НЕШКО С.І. Роль перекладача, як технічного комунікатора в умовах глобалізації	84
НОС Н.М. Климентій Зіновійв – неординарний представник українського бароко	86
ПАВЛОВ В.І. Vita Activa як передумова приреченості сучасної людини (аналіз концепції Ганни Арендт)	87
ПАНКОВ Г.Д. Технологія протидії безчестю в сповідальному дискурсі (на прикладі Великого покайного канону Андрія Критського)	91
ПАНОВ В.Я. Декілька проблем, що підіймають lingua francas в сучасному суспільстві	93
РАДЧЕНКО І.Б. Особливості мовної комунікації в Інтернеті	96
РЖАВСЬКА Ю.В. Формування ціннісних орієнтацій молоді засобами фізичного виховання і спорту в європейському контексті	98
РЖАВСЬКА Ю.В., КОНОВАЛОВА К.О. Формування здорового способу життя молоді в умовах сьогодення	101
САЖИНА Т.М. Міжкультурна комунікація та проблеми навчання іноземних мов	103
СНІЖКО І.А., КОЛЕСНИК Т.К. Передумови, причини та рушійні сили взяття Сеути португальцями в 1415 році	105
ТУТАР О.В., АЛІМОВА V.M. Kunstphilosophie in der modernen Ukrainischen und Deutschen kultur	109
ТОЛСТОВ І.В., ВОЛОШИНА О.М. Стратегії подання стресу студентами під час дистанційного навчання	114
ТОЛСТОВ І.В., ДЕЙНЕКА В.В. Етикет як форма міжкультурної комунікації	116
ХАРЛАМОВА О.М. Мовні права та інформаційне суспільство: доступ до інформації різними мовами	119
ЦИГАНОВСЬКА Н.В., ДАНИЛ'ЯН В.О. Паркур: спорт чи молодіжна субкультура?	121
ЧАПЛИГІН О.К., СУК О.Є., ГЛУХОВ А.О. Соціальна трансформація як наслідок глобалізаційних змін	123
ЧЕРНИШОВ В.В. Міфотворчість як суспільно-політична творчість особистості: спроба філософського аналізу	126

Наукове видання
Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несуть автори роботи

Людина, суспільство, комунікативні технології:
матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф.
26-27 жовтня 2023 р.

Reports of the XI International scientific-practical conference
“A person, a society, communicative technologies”

Відп. за випуск В.О. Даніл'ян

Підписано до друку 20.12.2023. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. №

Видавець Мачулін Л.І.
тел. +38(068)886-52-57
editor2016@ukr.net
<http://knigoizdat.org.ua>
Свідоцтво про держреєстрацію:
сер. ХК №125 від 24.11.2004

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.